

Gevoegde zaken T-70/92 en T-71/92

Florimex BV en Vereniging van Groothandelaren in Bloemkwekerijprodukten tegen Commissie van de Europese Gemeenschappen

„Mededinging — Beschikking tot afwijzing van klacht waarvan kennisgeving plaatsvond aan postbus van advocaat van klager — Berekening van beroepstermijn — Verenigbaarheid met artikel 2 van verordening nr. 26 van heffing die bij externe aanvoerders wordt geïnd over bloemkwekerijprodukten die worden geleverd aan op terrein van coöperatieve veilingvereniging gevestigde groothandelaren — Motivering”

Arrest van het Gerecht (Tweede kamer — uitgebreid) van 14 mei 1997 II - 697

Samenvatting van het arrest

1. *Beroep tot nietigverklaring — Termijnen — Aanvang — Kennisgeving — Begrip — Bewijslast betreffende kennisgeving*
(EG-Verdrag, art. 173, vijfde alinea; Reglement voor de procesvoering van het Gerecht, art. 101 en 102)
2. *Mededinging — Administratieve procedure — Onderzoek van klachten — Verschillende klachten, ingediend door zelfde partijen en betreffende zelfde feitelijke context — Afzonderlijke behandeling — Toelaatbaarheid — Voorwaarden*

3. *Mededinging — Administratieve procedure — Onderzoek van klachten — Motivering van besluiten inzake ad acta leggen van klacht — Verplichting — Draagwijdte — Toepassing van afwijking van mededingsregels, waarin op gebied van landbouwproducten wordt voorzien voor overeenkomsten, besluiten en gedragingen die vereist zijn voor verwezenlijking van in artikel 39 van Verdrag omschreven doelstellingen — Verplichting voor Commissie om tot klager gerichte formele beschikking krachtens artikel 2 van verordening nr. 26 te geven — Geen (Verordeningen van de Raad nr. 17, art. 3, lid 2, sub b, en nr. 26, art. 2)*
4. *Handelingen van de instellingen — Motivering — Verplichting — Draagwijdte — Beschikking van Commissie houdende toepassing van afwijking van mededingsregels waarin op gebied van landbouwproducten is voorzien voor overeenkomsten, besluiten en gedragingen die vereist zijn voor verwezenlijking van in artikel 39 van Verdrag omschreven doelstellingen — Beschikking niet in lijn van eerdere beschikkingen — Noodzaak van uitdrukkelijke motivering (EG-Verdrag, art. 39 en 190; verordeningen van de Raad nr. 26, art. 2, lid 1, en nr. 234/68)*
5. *Landbouw — Mededingsregels — Verordening nr. 26 — Afwijking voor overeenkomsten, besluiten en gedragingen die vereist zijn voor verwezenlijking van in artikel 39 van Verdrag omschreven doelstellingen — Onderzoek door Commissie van door landbouwcoöperatie geïnde heffing over leveringen van producenten die geen lid zijn, aan onafhankelijke kopers — In aanmerking te nemen factoren — Doelstellingen van artikel 39 van Verdrag — Evenredigheidsbeginsel (EG-Verdrag, art. 39; verordening nr. 26, art. 2, lid 1)*

1. De partij die aanvoert dat een verzoekschrift te laat is ingediend, gelet op de in artikel 173, laatste alinea, van het Verdrag en de artikelen 101 en 102 van het Reglement voor de procesvoering van het Gerecht voorgeschreven termijnen, moet het bewijs leveren van de datum van kennisgeving van de beschikking.
2. De Commissie kan klachten met betrekking tot verschillende overeenkomsten en gedragingen die deel uitmaken van dezelfde feitelijke context, afzonderlijk behandelen, op voorwaarde dat zij in haar beschikking betreffende een van de klachten rekening houdt met de aspecten van de verschillende overeenkomsten en gedragingen waarop de andere klachten betrekking hebben, die van invloed kunnen zijn op de wettigheid van de gedraging bedoeld in de klacht waarover zij zich uitspreekt.
3. Bij de afwijzing van een krachtens artikel 3, lid 2, sub b, van verordening nr. 17 ingediende klacht moet de Commissie aangeven, waarom zij, na de haar door de klager ter kennis gebrachte feitelijke en juridische elementen nauwgezet te hebben onderzocht, geen aanleiding ziet om een procedure tot vaststelling van een inbreuk op artikel 85 van het Verdrag in te leiden. Daarbij kan de Commissie, op het gebied van de in bijlage II bij het Verdrag bedoelde landbouwproducten, uiteenzetten waarom zij van mening is dat de bepalingen van artikel 2 van verordening nr. 26 van toepassing zijn en er dus na het nauwgezette onderzoek van de klacht voor haar geen aanleiding blijkt te bestaan om de door de klager gevraagde actie te ondernemen. De verplichting van de Commissie om de afwijzing van een klacht jegens de klager te motiveren, houdt evenwel niet in, dat zij automatisch

verplicht is, een tot de klager gerichte formele beschikking krachtens artikel 2 van verordening nr. 26 te geven.

4. Wanneer de Commissie op de grondslag van artikel 2, lid 1, van verordening nr. 26 concludeert, dat artikel 85, lid 1, van het Verdrag niet van toepassing is op de regeling van een coöperatie van landbouwproducenten, op grond dat deze vereist is voor de verwezenlijking van de in artikel 39 van het Verdrag omschreven doelstellingen, en haar beschikking een veel ruimere draagwijdte heeft dan haar eerdere beschikkingen ter zake, dient zij haar beweegredenen met zoveel woorden te vermelden. Dit geldt te meer, nu artikel 2 van verordening nr. 26, dat voorziet in een afwijking van de algemene toepassingsregel van artikel 85, lid 1, van het Verdrag, eng moet worden uitgelegd.

Dit is het geval wanneer de Commissie deze afwijking toepast op de regeling van een coöperatie van kwekers van bloemen en sierplanten, die een heffing oplegt voor transacties tussen derden, te weten de op haar terrein gevestigde onafhankelijke groothandelaren en de aanvoerders die geen lid zijn. In de eerste plaats heeft de Commissie immers tevoren nimmer vastgesteld, dat een overeenkomst tussen de leden van een coöperatie, die de vrije toegang van de niet-leden tot de afzetkanalen van de landbouwproducenten beïnvloedt, vereist is voor de verwezenlijking van de in artikel 39 van het Verdrag omschreven doelstellingen. In de tweede plaats is de Commissie in haar vroegere beschikkingspraktijk normaliter tot de slotsom gekomen, dat overeenkomsten die geen deel uitmaken van de maatregelen welke in de verordening inzake de totstandbrenging van de gemeenschappelijke ordening zijn voorzien voor de ver-

wezenlijking van de in artikel 39 omschreven doelstellingen, niet vereist zijn in de zin van artikel 2, lid 1, eerste volzin, van verordening nr. 26. De bij verordening nr. 234/68 van de Raad tot stand gebrachte gemeenschappelijke ordening van de markten in de sector levende planten en producten van de bloementeel voorziet evenwel niet in de mogelijkheid, dat de landbouwcoöperaties een dergelijke heffing aan derden opleggen. Dit geldt ook met betrekking tot de communautaire maatregelen die van toepassing zijn in andere landbouwsectoren.

Bovendien is artikel 2, lid 1, eerste volzin, van verordening nr. 26 enkel van toepassing, indien de betrokken overeenkomst bijdraagt tot de verwezenlijking van alle doelstellingen van artikel 39 van het Verdrag. Bijgevolg moet de motivering van de Commissie doen uitkomen, op welke wijze de betrokken overeenkomst aan elk van de doelstellingen van dit artikel voldoet. In geval van conflict tussen deze soms uiteenlopende doelstellingen, moet in de motivering van de Commissie op zijn minst naar voren komen, hoe zij deze doelstellingen zodanig tegen elkaar heeft kunnen afwegen, dat artikel 2, lid 1, eerste volzin, van verordening nr. 26 kon worden toegepast.

5. De door een coöperatie van kwekers van bloemen en sierplanten tot stand gebrachte concentratie van het aanbod, die is gebaseerd op de verplichting voor haar leden, draagt inzonderheid bij tot de verbetering van de afzetstructuren, doordat zij een groot aantal kleine producenten in staat stelt om op meer dan regionale

schaal aan het economische proces deel te nemen, en voldoet aldus aan bepaalde doelstellingen van artikel 39 van het Verdrag.

Een door deze coöperatie geïnde heffing over leveringen van producenten die geen lid zijn, aan onafhankelijke kopers kan evenwel nadelige gevolgen hebben jegens deze producenten die geen lid zijn, wier belangen artikel 39 van het Verdrag eveneens op het oog heeft. Inzonderheid heeft een heffing van deze soort normaliter tot gevolg, dat de prijs van dergelijke transacties stijgt, en vormt zij op zijn minst een belangrijk obstakel voor de vrijheid van andere landbouwproducenten om via de betrokken afzetkanalen te verkopen.

Bijgevolg kan deze facilitaire heffing, ook al voldoet het systeem van een dergelijke coöperatie aan bepaalde doelstellingen van artikel 39 van het Verdrag, in sommige opzichten ingaan tegen deze doelstellingen, in het bijzonder doordat zij in de weg staat aan de verhoging van het hoofdelijk inkomen van de producenten die geen lid zijn, belemmert dat de voorziening door deze andere producenten veilig wordt gesteld en de gunstige ontwikkeling van de prijzen voor de verbruikers verhindert.

Voor zover de facilitaire heffing een essentieel middel is om de leden van de coöperatie ervan te weerhouden deze te

verlaten teneinde rechtstreeks aan kopers te verkopen, ofschoon dergelijke rechtstreekse verkopen aan de betrokken kopers voor sommige producenten goedkoper of efficiënter dan het systeem van de coöperatie zijn, zou deze heffing verder eveneens vanuit deze optiek negatieve gevolgen kunnen hebben voor de rationele ontwikkeling van de landbouw, de verhoging van het hoofdelijk inkomen van de landbouwproducenten en de prijzen bij de levering aan verbruikers. Een bepaling die tot gevolg zou hebben, dat de vrijheid van een lid van een landbouwcoöperatie om deze te verlaten, bovenmatig wordt beperkt, zou dus moeilijk verenigbaar zijn met de in artikel 39 van het Verdrag omschreven doelstellingen.

Indien voorts een dergelijke facilitaire heffing niet op evenredige wijze werd geheven als tegenprestatie voor een dienst of een ander voordeel waarvan de waarde het bedrag van de heffing kan rechtvaardigen, zou zij daardoor zonder toereikende objectieve rechtvaardiging bepaalde landbouwproducenten benadelen ten gunste van de leden van de coöperatie en een verkapte beperking van de mededinging vormen. Aangezien artikel 2, lid 1, eerste volzin, van verordening nr. 26 eng moet worden uitgelegd, kan een heffing met dergelijke gevolgen enkel worden geacht „vereist” te zijn voor de verwezenlijking van de doelstellingen van artikel 39 van het Verdrag, in de zin van deze bepaling, indien zij in overeenstemming is met het evenredigheidsbeginsel.